

Said Nursî'den hukuk dersleri

Bediüzzaman'ın, 1935'te 120 talebesiyle beraber haksız ithamlarla tutuklu olarak yargılandığı Eskişehir mahkemesindeki müdafaasında verdiği çok önemli ders ve mesajlardan biri de adliyenin tarafsızlığı.

“Hükümetin daireleri içinde en ziyade hürriyetini muhafaza etmeye ve tesirat-ı hariciyeden (dış etkilerden) en ziyade bîtarafane (tarafsız), hissiyatsız bakmakla mükellef olan, elbette mahkemedir” sözü, bunun ifadelerinden biri.

Devamındaki şu tesbitleri de:

“Her yerde adliye mal ve can meseleleri var. Eğer hâkim şahsî hiddet edip bir katili katletse, o hâkim katil olur. Demek adliye memurları hissiyattan ve tesirat-ı hariciyeden bütün bütün azade ve serbest olmazsa, sureten adalet içinde müthiş günahlara girmek ihtimali var.

“Hem canilerin, kimsesizlerin ve muhaliflerin dahi bir hakkı var. Ve hakkını aramak için, gayet bîtarafane bir merci isterler. (...) Hâkim ve mahkeme tarafgirlik şaibesinden müberra (arınmış) ve gayet bîtarafane bakması birinci şart-ı adalet olduğuna dair binler vukuat-ı tarihiyeden, Hz. Ali'nin (ra) hilâfeti zamanında bir Yahudi ile mahkemede beraber oturmaları ve çok padişahların adi adamlar ile mahkeme-i adalette görülmesi gibi çok hadisat-ı tarihiye var.” (Tarihçe-i Hayat s. 355-6)

Bu müdafaalar, tepelerden verilen “Ne yapıp edin, idamına hükmedin” talimatına rağmen mahkeme üzerinde etkili oldu; heyet, Said Nursî'yi ve talebelerini mahkûm etmek için kanunî bir dayanak bulamadı; ama cezasız da bırakmamak için, Tesettür Risalesi'ndeki bir cümleyi gerekçe gösterip “kanaat-i vicdaniye” ile Bediüzzaman'ı 11, birkaç talebesini 6'şar ay hapse mahkûm etti, diğerlerini de beraat ettirdi.

Said Nursî'nin, müdafaalarında bu kabil temel hukuk derslerini tekrarlayıp ikazlarda bulunduğu 1943'teki Denizli ve 1948'deki Afyon mahkemeleri de beraat kararlarıyla sonuçlandı.

O ders, mesaj ve ikazlar her zaman geçerli. (Nisan 2015'te yayınladığımız Cemaat ve İktidar kitabımızdan aktardığımız yazının devamı ve diğer yazılar kitaptan okunabilir.)